



Revista
DRETS
de la
Fundació
Periodisme
Plural

CURS
2021-2022
NÚM.10
20€

Fcd

Proesa

Com els docents van salvar
el vincle amb els seus alumnes en
temps de pandèmia

el diari de l'educació





Ed

Editorial

Elogi dels docents que van lluitar pels seus alumnes

La proesa dels docents va consistir a fer tot el possible per a mantenir, en el confinament i quan es van recuperar les aules, l'esperit de l'escola, l'espai imprescindible per a la transmissió de coneixements, de vivències, de trobada amb els companys, de suport.

L'impacte de la pandèmia sobre el sistema educatiu va ser tant sobtat com profund. De cop, els centres educatius tancats, més de vuit milions de nens i nenes, adolescents i joves estudiants, a casa. Vist amb perspectiva, en la immensa majoria dels casos els docents van tenir una capacitat de reacció exemplar per a mantenir l'educació a distància i per a conservar el vincle emocional amb els seus alumnes.

La pandèmia i els seus efectes demolidors van posar encara més el focus en la importància de l'escola, com a espai d'aprenentatge i instrument de justícia social. Quan els nens, els adolescents i els joves van tornar a les aules, van tornar amb motxilles molt diferents. Des dels que arribaran amb l'enriquiment que va representar haver enfortit el vincle amb els seus pares, fins als que van tornar carregats de pors, incerteses, tensions... Perquè després de l'emergència sanitària ve una crisi de desigualtat, que l'escola, una vegada més, haurà de gestionar.

El repte d'acompanyar als alumnes, a les seves famílies, i al mateix temps mantenir la cadena d'aprenentatges ens ha fet redescobrir l'extraordinari valor que té l'escola a l'hora de garantir l'equitat i la justícia social. De

compensar les creixents desigualtats. Sense l'escola, la família es converteix en l'únic refugi dels nens i nenes. Però els docents saben que per a alguns dels seus alumnes això no és així. Perquè és la família la que necessita refugi. Per raons econòmiques, d'habitatge, de vincles sentimentals, de desconexió amb l'entorn...

Si l'escola és equitat, el confinament va ser segregació. I si aquest és un problema endèmic de la nostra societat, ara s'ha fet palès de forma descarnada. Hem fet tot el que hem pogut com a societat per a mitigar l'extraordinari impacte que ha tingut la pandèmia en els nens, en els adolescents, en els joves? La immensa majoria de docents, sí.

Els docents van aconseguir mantenir aquests valors en la distància durant el confinament. Amb el mèrit afegit de fer-lo compatible amb la cura de la seva pròpia família, dels seus fills. I quan va arribar setembre del 2020 van lluitar per a mantenir les escoles obertes. Van culminar la seva proesa

Per tot això, els docents mereixen el nostre elogi. El nostre reconeixement. I el nostre suport per a afrontar el segon gran repte: recuperar l'equitat que la pandèmia va destruir encara més. Perquè acompanyar, aprendre i ensenyar són tres elements profundament imbricats. I no poden fer-ho només els docents. La lluita per combatre la segregació, per conquerir una escola autènticament inclusiva, serà de tots o no serà. Aquest és el gran repte col·lectiu.

***Ed - La Revista d'El Diari de l'Educació** | DIRECCIÓ: Víctor Saura | REDACCIÓ: Guillem Pujol, Carla Benito i Èlia Pons | DIRECCIÓ D'ART: Pol Rius | PROJECTE GRÀFIC: Pablo Martín | PRODUCCIÓ: Editorial Octaedro | CORRECCIÓ: Xavier Torra | IMPRESSIÓ: Prodigitalk en paper ecològic | ISSN 2385-6467 | Dipòsit legal B6225-2015 | Aquesta publicació està subjecta a la llicència de Reconeixement-CompartirIgual 4.0 Internacional Creative Commons. Per veure una còpia de la llicència, visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>. || **El Diari de l'Educació - diarieducacio.cat** | DIRECCIÓ: Víctor Saura | CONSELL ASSESSOR: Jaume Carbonell, Nati Bergadà, Montse Blanes, Rosa Cañadell, Jaume Cela, Susagna Escardibul, Pilar Gargallo, Jordi Jubany, Juan León, Josep Maria López Fumat, Silvia Luque, Lourdes Margí, Francina Martí, Miquel Martínez, Pepe Menéndez, Jordi Mir, Carme Ortoll, Ismael Palacín, Jordi Plana, Pau Rodríguez, Montse Ros, Noemí Santiveri, Aina Tarabini, Belén Tascón, Antoni Tort, Cinta Vidal i Josep Maria Vilalta | DISSENY DEL LOGOTIP: Enric Català || **Fundació Periodisme Plural** | PRESIDENT: Josep Carles Rius | PATRONAT: Xavier Atance, Magda Bandera, JJ Caballero Gil, Andreu Claret, Ignacio Escolar, Emili Ferré, Joao França, Mariano Guindal, José Ramon González Cabezas, José Martí Gómez, Andeu Missé, Jordi Mumbrú, Juan León, Josep Carles Rius, Maravillas Rojo, José Sanchlemente, Lali Sandiumenge, Víctor Saura, Gemma Sendra, Marina Subirats, Aina Tarabini, Rut Vilar, Jaume Vilarrasa, Cesca Zapater



LA PROESA

Com els docents van salvar el vincle amb els seus alumnes en temps de pandèmia

6

La proesa de patir una pandèmia i tirar endavant

8

Perdoneu, però algú ho havia de dir

14

Exemplaritat docent

16

Celebrem els èxits (pas 6 de Kotter)

20

Sobre el compromís ètic del professorat

22

Docents a l'ull de l'huracà, com ho estan vivint?

24

Garantint el dret a la formació professional: la realitat de l'FP en temps de pandèmia

28

Com han viscut els estudiants la crisi del Covid-19?

32

GRÀCIES

Vuit escriptores i escriptors posen veu al sentiment de gratitud cap als docents per resistir en temps de pandèmia

46

NÚRIA LABORI

48

DANI VILARÓ

50

CLARA FUERTES

52

**JUAN APARICIO
BELMONTE**

54

PATRICIA PÓLVORA

56

RAQUEL VILLAAMIL

58

ANDREA RODÉS

60

MARIO CATELLI

62

VEUS PER PENSAR

64

PILAR BENEJAM

66

GREGORIO LURI

70

PILAR TORMO

76

JAUME FUNES

80

ANNA FORÉS

84

**JOSÉ RAMON
UBIETO**

88

LILIANA ARROYO

92

**JAUME MARTÍNEZ
BONAFÉ**

96

MARINA GARCÉS

102

JORDI MUSONS

106

AINA TARABINI

112

EFRÈN CARBONELL

116

REIVINDICACIONS

34

Un col·lectiu tant gran com invisible

36

I als equips directius, qui ens escolta?

38

Prevenir l'abandonament escolar...
del professorat

40

Soc educadora infantil i
treballo en una escola bressol

42

Aturats però mai vençuts; i ara, seguim!

44

**DEU CONTES SOBRE ESCOLA I EMOCIONS EN
TEMPS DE PANDÈMIA**

150

CATORZE LECTURES PER RECUPERAR FORCES

154

Supèrbia i humilitat docent

160

*Polítics que parlen poc d'educació i escoles
que parlen poc de política*

162

*Els docents no necessiten aplaudiments
sinó més reconeixament social*

164

Una universitat que tingui cura de les persones

166

OPINIÓ

160

REPTES

122

El repte de les ràtios

124

Pandèmia i educació

127

Parlem del professorat i del
seu treball

130

Quan ens quedem sense temps

134

Com es construeix i
desconstrueix l'odi?

136

Educar per a la igualtat
en temps de la 'quarta
onada' feminista

138

Aprenentatge reflexiu
docent

142

Les pantalles obliden el cos

146

Quatre recomanacions per
enfortir la formació 'online'
post-pandèmia

148

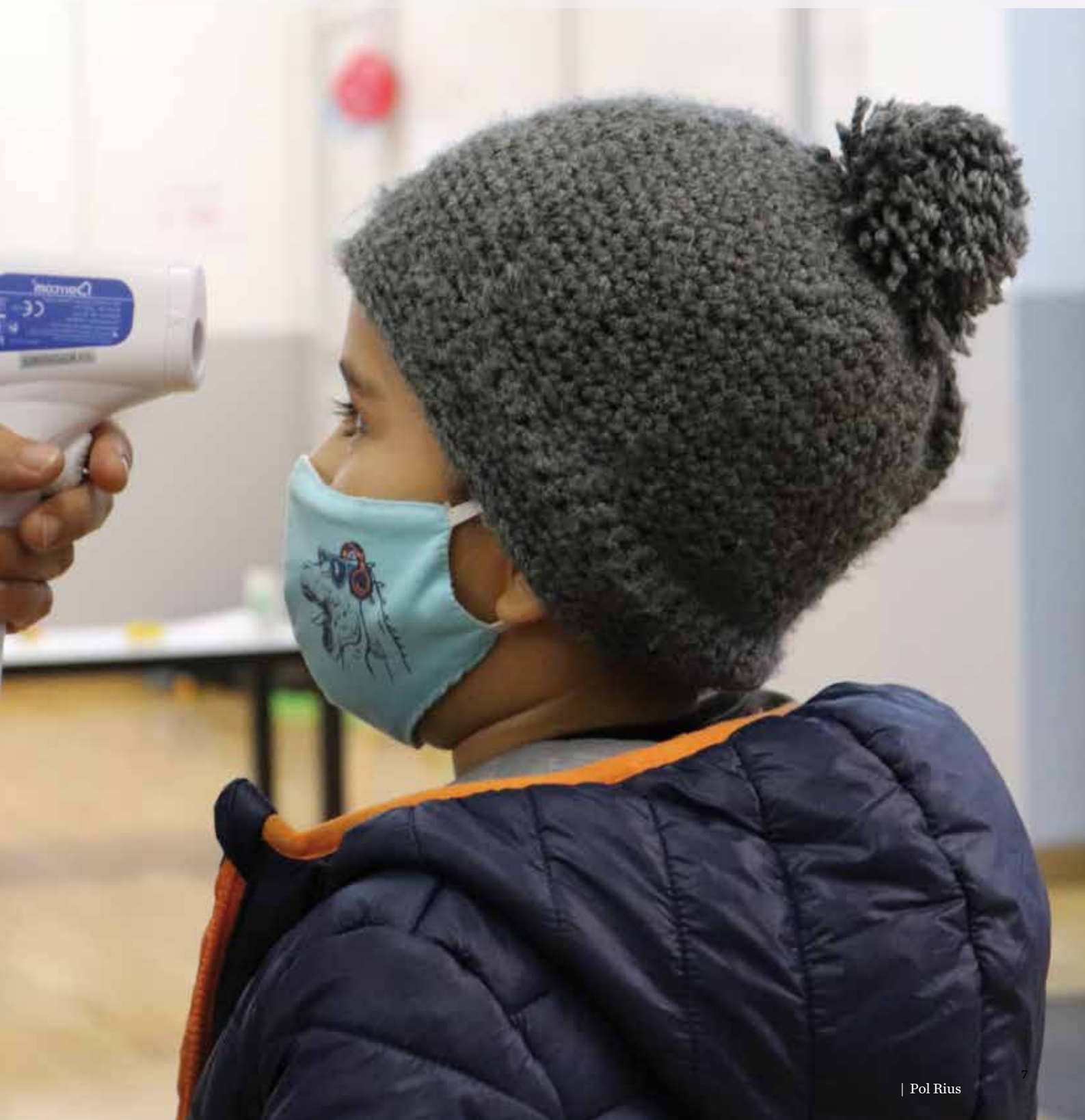


A la foto de portada, la mestra Gemma Pariente Rodon parla amb la nena Jennifer Juanazo Camargo, a l'aula de P4, durant el curs 20-21 a l'escola Octavio Paz de Barcelona | Pol Rius



PROFESA

Com els docents van salvar el vincle amb els seus alumnes en temps de pandèmia



La proesa de patir una pandèmia i tirar endavant



Més enllà de les xifres de contagis, més enllà de les defuncions i de les desgràcies, que han estat masses, la vida quotidiana ha intentat obrir-se pas a tot arreu. El sistema educatiu no ha estat menys

Pablo Gutiérrez del Álamo

Recordo com si fos ahir l'estupor i la sorpresa en els primers dies de març. Les notícies canviaven a cada hora en aquesta setmana fatídica en la qual ens vam veure tancats a casa. Primer, amb el tancament de tots els centres educatius de Vitòria; Madrid li va seguir l'endemà. Era impossible seguir la velocitat dels esdeveniments, esdeveniments, especialment quan un recorda com de ràpid s'estengué el contagi d'aquest virus transfronterer.

Gairebé sense temps per a pensar-ho quan es va anunciar que hauria estat d'alarma i que hauríem de quedar-nos a casa, almenys, dues setmanes fins a veure com evolucionava tot.

Tornar fins a març de 2020 és un exercici d'alguna manera dolorós i, no ens enganyem, una cosa tediosa després d'una quantitat desproporcionada d'informació sobre o mediada per la pandèmia. Però volíem fer aquest exercici, no tant per llepar-nos les ferides sinó per a sorprendre'ns amb l'aconseguit. Volem fer un homenatge a la proesa que el professorat, el personal d'administració i serveis i, en general, tota la comunitat educativa, ha protagonitzat en aquests mesos passats. Serveixi aquest text, com uns altres en aquesta revista, per a donar-vos les gràcies a tots.

La proesa "digital"

- mantenir el contacte, com sigui
- més enllà de les plataformes públiques
- els deures a la porta de casa
- docents solidaris

Un dissabte l'estat d'alarma estava activat. El di lluns ja ningú podia sortir de casa, però les classes havien de continuar. Ningú sabia com fer-ho. Quan una mestra o mestre arriba a març ja està en la recta final del curs, té més que treballat el contingut que queda per davant i sap, gairebé perfectament, com donar-li sortida. Però sap fer-ho amb els seus 25, 30,

35 xavals enfront i físicament. Això ja no era possible. Ara cal enfrontar-se a la dura realitat, la teleformació. Podria dir-se que la major part no estava preparada per a afrontar semblant situació.

Fer classe per Zoom, Meet o qualssevol hagin estat les plataformes (les de l'administració, de forma generalitzada, no estaven dissenyades per a donar suport a tot el sistema educatiu alhora), no és el mateix. Com no és el mateix salvar els mobles enviant deures, ja sigui via e-mail o whatsapp, perquè es facin a casa.

Les primeres setmanes, amb l'excepció d'alguns "afortunats" com a la Comunitat Valenciana, als qui els van enxampar dies de festes que es van ajuntar amb Setmana Santa, van anar d'estupor, incredulitat i, la veritat, diríem que de salví's qui pugui.

A un ritme vertiginós s'anaven succeint les notícies. Morts i contagis es comptaven per milers i desenes de milers en tot el país davant la nostra indefensió. El personal docent, sector indispensable com el dels supermercats, la sanitat o el transport, es van quedar solos, o així ens l'explicaven el mes d'abril de 2020 alguns d'ells. Sols davant un final de curs incert, amb unes mesures molt obertes en relació a aquesta última avaluació que cadascun va solucionar com millor li va semblar.

Van ser setmanes dures i frenètiques en les quals va caldre prendre decisions que van anar canviant amb el temps. Equips directius estupefactes que havien de reorganitzar els seus centres el més ràpid possible perquè no saltés tot més o menys per l'aire però que, durant uns quants dies, van deixar al professorat que exercís la seva tan famosa autonomia, la seva llibertat de càtedra.

Tal vegada ja no ens recordem d'aquests dies en què els correus electrònics i els whatsApps es multiplicaven incessantment amb missatges d'anada i tornada amb els deures, els treballs o les tasques que s'anaven demanant. Fins que es van fer impossibles de gestionar i va caldre canviar les dinàmiques.

La professió docent sempre ha estat una professió que li ha suposat a tots els seus treballadors més hores que les que apareixen en la legislació. Les 37,5 hores setmanals mai han estat aquestes. Però durant el confinament, totes les línies vermelles es van creuar. Segurament com li va passar a bona part del país que podia teletreballar. No hi havia hores suficients en el dia. I això, sense comptar amb la família. Les i els docents també tenen criatures que han d'atendre. Com les famílies del seu alumnat. Compatibilitzar tot això es va convertir en un problema enorme.

També la gestió de la comunicació amb les famílies i l'alumnat. Les plataformes de les administracions estaven en ple col·lapse, així que per a comunicar-se de manera "legal", calia fer-ho a unes hores gairebé absurdes. Molt aviat al matí o molt tard, ja durant la nit. No ha estat fàcil.

I encara amb tot això, la tònica general ha estat la de l'esforç titànic. Ja sabem que bona part de les i els

mestres i professores ho són per vocació (encara que no tots, clar). Però aquesta vocació s'ha convertit en un servei públic essencial més enllà de l'educatiu. Hem vist multitud d'iniciatives per tot el país de col·legis que organitzaven recollides de material i menjar per a poder lliurar a les famílies en pitjors condicions socioeconòmiques. També d'eines digitals.

Perquè l'educació pot ser a distància i mediada per dispositius, però és necessari, primer, tenir dispositius i, segon, tenir unes mínimes competències. D'això també hem vist i llegit molt en aquelles setmanes. Centenars de milers de dispositius anaven a comprar-se per a fer front a la bretxa digital (germana petita de la social). Equips que fins fa pocs mesos no s'estaven lliurant per tota sèrie de dificultats en la contractació pública.

Sigui com sigui, a més de que hi ha hagut els qui han exercit com a treballadores i treballadors socials, també em vénen a la memòria aquells profes makers que, gràcies a la seva tenacitat i a la seva solidaritat, van dedicar recursos personals i dels seus centres per a fabricar material de seguretat per a residències de majors, centres de salut i hospitals en un moment en el qual les administracions sanitàries, per unes coses o altres, no estaven arribant on havien d'arribar. Milers de viseres van sortir de les impressores 3D de molts centres educatius per a fer-ho possible.

La proesa del final de curs

- avaluar en condicions impossibles
- nou horari: 24/7
- donar resposta a tothom
- les i els docents també són humans

Les diferències, quan no divergències, entre les administracions educatives van ser (i continuen sent), un dels elements més lamentables que hem vist aquests últims mesos. El Ministeri d'Educació i FP va fer, o almenys això semblava, un gran esforç de consens amb les comunitats autònomes. Es van convocar moltes Conferències Sectorials per a prendre tot tipus de decisions i donar complerta comunicació de les decisions que s'estaven prenent en el Ministeri de Sanitat, autèntic centre del Govern, almenys, en els primers mesos de pandèmia.

A pesar que s'hagi fet aquest treball de consens i informació, no han faltat les veus discrepants, quan no bel·ligerants, amb les decisions adoptades. Segurament, les que més es van alçar llavors tenien a veure amb els criteris d'avaluació del final del curs, i els elements mínims per a poder passar al curs següent.

Mentre que des del Ministeri es recordava l'extraordinari de mesures com la repetició o es parlava de no avançar en el temari en aquest temps, per a no perjudicar l'alumnat que, per unes coses o altres, no va poder connectar-se a les classes en línia, algunes comunitats autònomes feien declaracions en el sentit contrari. A pesar que les seves accions, amb posterioritat, no es movien ni un mil·límetre de les decisions preses en les Sectorials.

Una pena veure tanta tibantor en moments tan excepcionalment complicats. Capítol a part mereixeria què ha anat passant en les comunitats autònomes en aquells mesos. Encara que no ve al cas en aquestes pàgines. Cada quin sap què s'ha fet i deixat de fer. Amb moltes llums i ombres.

El cas és que es van establir criteris relativament clars per a aquesta avaluació, flexibilitzant en la mesura que sigui possible, perquè ningú es quedés enrere. Com va ocórrer amb els criteris de l'avaluació d'accés a la universitat. Milers d'estudiants preocupats, a unes setmanes d'acabar el seu viatge per la secundària postobligatòria i entrar en els estudis superiors. Sense saber com seria aquest examen, donades les circumstàncies. De nou, mans al capdavant, crits a l'aire. Es baixen els requisits, es castiga la qualitat de l'educació! La cultura de l'esforç es veurà ressentida! Però creiem que en circumstàncies particularment excepcionals, és necessari prendre mesures excepcionals.

Un anar i venir de mesures més o menys contradictòries, canviant gairebé cada setmana, compaginat amb milers d'alumnes i alumnes a l'altre costat de la pantalla. I altres tantes famílies amb els seus reclams particulars. Que si hi ha molts deures, que si hi ha pocs. Que si només tenim un ordinador a casa i l'hem de repartir entre dos, tres, quatre... Problemes que també es donaven en aquests salons i habitacions de la mestra, del professor.

Tot el personal docent té vida més enllà de l'aula. I, com la resta del país, s'ha vist embolicat per una onada després d'una altra d'informació molt difícil de digerir. Famílies trencades que no poden acomiadar-se dels seus sers estimats que han mort a la meitat d'un confinament total. Sobrepassades per la falta de mans per a atendre a tot el que necessita ser atès: els fills, la compra, la casa, el treball, les emocions enclaustrades en cases que mai havíem habitat durant tant de temps.

L'esglai en el cos, per una mateixa, pels seus sers estimats. La preocupació pels amics, per les companyes de claustre, per les famílies que ho estan passant pitjor (totes ho passen més o menys malament, en realitat). Tal vegada se'ns havia oblidat durant aquest temps que, com ens recordava Carlos Skliar, a una educació en estat d'excepció no se li pot demanar normalitat. Com no es pot, segurament, exigir que les i els docents no siguin humans, almenys, algunes hores al dia.

La proesa de tornar

- mesures suficients per a tornar
- un pas endavant, dos enrere en l'inici de curs
- i arriba la costa de gener: pic de contagis i Filomena
- tornar a acabar el curs

Com si semblés impossible, va arribar el final de curs. Sense trepitjar l'aula, sense acomiadar-se de l'alumnat com tots els anys. El festival de final de curs ha d'esperar, com la graduació dels de 6è (oca-



sió perduda). Alguns, molt pocs, s'animen a acostar-se a les aules les últimes setmanes per a algunes classes de reforç de cara a la EVAU. La por segueix instal·lada en totes les cantonades. Podem sortir, però, la veritat, se'ns ha posat sobre el cap aquesta síndrome del cau més del que ens agradaria.

En qualsevol cas, el curs arriba a la seva fi. Es fan les avaluacions, cada qui com pot. Hi ha qui tira d'avaluació contínua i amb la trajectòria fins a març li val. Hi ha qui prefereix posar exàmens al final, com si tot fos normal. Es posen les notes, es lliuren butlletins, s'emplenen actes, claustres virtuals... Es tanquen els centres i els equips directius es posen a fer un d'aquests exercicis que, vist en imatges, més dantesc ens ha semblat. Classes mesurades al mil·límetre, amb petites parcel·les, pupitres separats, finestres obertes de bat a bat. El pati, també quadriculat. Cal fer un munt de preparatius, amb les notícies que van sortint amb comptagotes, per a preparar l'inici del pròxim curs. El més incert de tots. Sens dubte.

I després de setmanes de treball ininterromput, aquests mateixos equips directius tornen a la fi d'agost, després de no tantes vacances com qualse-

Institut
Joan Salvat
| Pol Rius

vol mereix, i ha de desfer part de l'esforç de juliol. Hi ha canvis en els criteris de començament de curs. O simplement, hi ha un retard innecessari en la presa d'algunes decisions per part d'algunes administracions. A la bogeria que tots els claustres estiguin complets, amb els seus interins i els seus trasllats habituals, cal sumar les noves contractacions per a fer front a l'augment de distància interpersonal, als grups bombolla en primària, etc.

Arriba setembre amb els nervis a flor de pell. Com entrarem a classe, si més no que siguem menys a l'aula? Obrir les finestres, amb la que cau en molts territoris durant tot el mes de setembre? Quina ventilació creuada?

Equips directius que es converteixen en especialistes en la cerca de centres de compra de material de protecció, mascaretes i gel hidroalcohòlic per a fer front a la pitjor epidèmia que es recorda des de la famosa "grip espanyola".

Hi ha decisions que encara no han estat preses. I es llança la possibilitat de retardar l'inici de la presencialitat, almenys, en algunes comunitats. De fet, en més d'una no queda més remei que començar deu o 15 dies després del que es preveu. Les administracions, una



| Pol Rius

vegada més, apareixen com a ens massa grans, carregats d'una politització que no ve al cas i que estiren la corda tot el possible per a abaratir un curs que, per força, ha de ser car en l'econòmic. És necessari invertir, contractar molt més professorat de l'habitual. Les mesures sanitàries obliguen.

I aquí, un record especial per a aquest professorat de secundària que s'ha passat nou mesos amb els seus grups en semi presencialitat perquè no hi ha hagut manera que hi hagués espais suficients perquè totes i tots els xavals acudissin a classe. O les administracions que han decidit, sense més, que aquesta modalitat era el que tocava. Mesos després de l'inici de curs, ja eren moltes les veus que clamaven contra un sistema que no permet l'aprenentatge, sinó que el dificulta. Més enllà dels problemes familiars que hi hagués en cada casa.

Tal vegada la major de totes les proeses vistes en aquests mesos enrere ha estat la de mantenir els centres educatius en funcionament. Cada setmana, amb comptagotes, ens arribava la informació de brots i

contagis en els centres. Malgrat alguns "paranys comptables" en les dades, és cert que han estat exemple de treball i esforç. Molt pocs, sempre per sota de l'1% han hagut de confinar aules senceres.

Mai sabrem amb certesa quants contagis de docents hi ha hagut. Les dades estan, es recullen en les comunitats autònomes i s'enviaven al Ministeri de Sanitat. D'on no han sortit. Com ha ocorregut també amb les xifres de quins col·lectius, dins de l'estudiantat, s'havien contagiats més. S'ha informat que, principalment, eren noies i nois de secundària, però no se sap de quins cursos, per exemple. En uns llimbs encara majors queden els contagis mixtos, aquests que podrien haver-se donat fora del sistema educatiu però es van estendre per ell i viceversa. Un autèntic calaix de sastre on cabria també ficar bona part dels contagis en mitjans de transport col·lectiu, difícilment traçables.

Francisco Javier Pérez, professor d'educació secundària i autèntic expert en riscos laborals i salut en

el treball, s'ha passat tot el curs parlant de les dificultats en els centres. La seva obsessió, quan parlavem amb ell, era l'aire dins de les aules i l'intent per oferir tot el coneixement possible perquè les direccions dels centres poguessin prendre les millors decisions a cada moment.

Una proesa que han hagut de realitzar sense formació específica, més enllà d'unes normatives de difícil compliment en els centres educatius.

I la costa de gener és més costa que mai. Al fred de les aules per la ventilació creuada, se suma un pic de contagis, el pitjor que s'ha donat en aquest temps en col·legis i instituts. Les xifres es multipliquen encara que no sapiguem molt bé quins es contagi-en. Les festes de Nadal, que calia salvar, com calia salvar l'estiu anterior, són les causants de la situació. Que s'agreuja en bona part del país amb l'arribada de Filomena i unes neus que més semblen del nord d'Europa que del sud. Setmanes amb centres educatius tancats i, de nou, algunes administracions enxampades en el renunci de la falta d'esforç perquè les coses no anessin tan complicades.

I arriben les vacunes. Malgrat les dificultats en els compassos inicials del procés, de quines professions són essencials i quines no, de qui va primer o de la capacitat d'organització de les diferents comunitats autònomes, el professorat de tot el país es vacuna entre els primers col·lectius. No podia ser d'una altra manera, en realitat. Al costat del personal sanitari o de serveis socials, han estat al peu del canó, atenent desenes de noies i nois cada dia, en espais que, sens dubte, s'han fet encara més petits del que són.

La proesa de tornar a acabar el curs

- De nou, el necessari per a "salvar" els mobles
- I ens arriba la nova llei, a més.

I malgrat les dificultats acumulades, de suportar els mesos de curs amb escasses eines i amb les energies a mig gas; a pesar que bona part de l'esforç s'hagi anat a recobrar una certa normalitat entre mascaretes i finestres a mig obrir, els mesos van avançant i, de nou, un mes de juny que arriba. Amb una conversa semblant a la de l'any anterior. Com avaluar, com fer que la major part de xavals i xavales passin de curs amb els suficients coneixements i competències adquirides.

En realitat, arriba el final del curs amb una sèrie de mesures similars a les del passat, almenys pel que fa a l'avaluació de l'alumnat, així com per a la realització de les proves d'accés a la universitat. Això sí, acaba el cicle i molts veuen amb preocupació el que s'anuncia ja des del mes de maig. La flexibilització de les mesures de seguretat, és a dir, la tornada a les ràtios prèvies a la pandèmia.

I en tot aquest maremàgnun, sobrevola l'aprovació de la nova llei educativa, la Lomloe, la Llei Ce-

laá. Una aposta clara per les competències clau i les metodologies actives que ha aixecat més soroll i pols que les seves predecessores. Segurament gràcies a mesos i mesos de forjar-se una discussió cada vegada menys soterrada entre els qui aposten per una acció pedagògica més activa i menys transmissiva i els qui aposten pel contrari. Dos eixos en el qual no hi ha sol blancs i negres, sinó una enorme quantitat de grisos i matisos que, d'alguna manera, s'han anat perdent pel camí. Defensar la postura s'està tornant una altra proesa, s'estigui en el costat en el qual s'estigui de la línia.

Una vegada aprovada, malgrat els intents de part de l'oposició política i d'una gran majoria de la concertada, comencen els treballs sobre el currículum. Serà per competències sí o sí. Més discussió polaritzada sobre una decisió que, en bona part, més enllà de les preferències de cada qui, ve d'Europa.

Però el que passi en els pròxims mesos i anys, quan els nous currículums s'aprovin en els diferents parlaments, estatal i autonòmics, i arribin per fi a les aules, serà una altra història que haurem d'explicar. Amb moltes proeses, també, en milers d'aules per tot el país.

Els mesos, la pandèmia i la nova llei han portat el seu desgast. Per a tothom. Inclosa la ministra, Isabel Celaá. Estrenem nova ministra, Pilar Alegria, que arriba al despatx amb una bona pila de tasca per fer i no tant de temps. Esperem que tingui un fructífer mandat al capdavant de l'educació.

Ha estat, aquest 2021, la continuació de la proesa de 2020, encara que amb algunes diferències més o menys substancials. La primera, clar, el desenvolupament d'una vacuna (en realitat, moltes) que, malgrat les seves contres, ha suposat un fre important per a la propagació de la pandèmia. Ens ha permès veure, amb una certa tranquil·litat, com es podia estar en els centres educatius sense la por constant de sofrir un contagi que pogués agreujar-se.

La vigilància dels protocols, la baralla amb les pors pròpies i alienes, el sentiment de desatenció per part de les administracions (mai plou a gust de tots), la preocupació per recuperar a l'alumnat que el curs passat no ho va passar gens bé o la simple gestió en secundària d'una semi presencialitat complicada, s'ha tornat una cosa quotidiana. Esperem que al llarg dels pròxims mesos a poc a poc recuperem la normalitat i cada docent pugui centrar els seus esforços en el procés d'ensenyament i aprenentatge, ni més ni menys.

Han estat molts mesos molt durs. En el professional i en el personal, per a un professorat que no sempre es veu recompensat en els seus esforços pels qui més haurien d'esforçar-se, les seves conselleries d'Educació, el seu Ministeri. Els caps, vaja. Un professorat que ha hagut de bregar, i ho continuarà fent, amb situacions extraordinàries que escapen del merament educatiu per a entrar, en moltes ocasions, en el social. Serveixin aquestes línies per a rendir un homenatge sentit i sincer per una de les labors més boniques i complicades que ha d'enfrontar una societat.

Gràcies per la vostra proesa •



Perdoneu, però algú ho havia de dir

Gràcies, bona gent dels centres educatius, a tots i a cadascun. No sé si molta gent es reconeixerà en les meves paraules. Jo sí, m'hi reconec i ho parlo a tots els vents de la coneguda rosa

Jaume Cela

Com que no ho veig ni ho escolto sovint, ho diré jo. I abans de dir el que vull dir deixeu-me presentar breument. Tinc 71 anys, em vaig jubilar d'anar diàriament a l'escola des dels divuit anys, quan en vaig fer 65. Per tant, m'he passat bona part de la meva vida fent d'aprenent de mestre. He mirat que les criatures i el jovent que han suportat estoicament les meves classes aprenguessin algunes coses que els servissin per dissenyar els seus projectes de vida i que fossin bona gent, persones que no oblidessin que formen part del món i que d'alguna manera en són corresponsables.

He participat en centenars de debats sobre l'educació del nostre país i he escrit alguns llibres i bastants arti-

cles. Tinc dues filles i un fill i ara mateix quatre nets i dues netes i un altre en camí. Cada dia aprenc d'ells. D'ells i d'elles, com he après dels meus i de les meves alumnes. De fet, encara ho faig perquè em regalen algunes trobades. Aquest és el meu currículum. He tingut encerts i errors i alguns fracassos que he mirat d'amorosir seguint les paraules de Beckett: Ho vas intentar. Vas fracassar. Tant se val. Torna a provar-ho. Fracassa de bell nou. Fracassa millor.

I prou de rotllo i anem al gra. Durant la meua vida personal i professional –impossible separar les dues coses– he viscut de tot i he fet molts papers en aquesta auca que és la vida. Però mai m'hauria imaginat



viure una pandèmia. Hi ha moments que he tingut enveja de la gent que treballa a les escoles perquè us ha tocat actuar en un moment tan singular, però no us vull enganyar, hi ha vegades que ho he celebrat.

“Vull donar les gràcies a una pila de persones: als noies i a les noies, als equips docents, a les famílies i a les administracions. Gràcies a tots i a cadascun”

Escric aquest article des de la meva petita talaia, sobretot del que rebo com a membre del Consell Escolar de Catalunya i per la meva activitat d'escriptor, ja que tinc el privilegi de visitar escoles i instituts que em conviden a parlar dels llibres que els nens, nenes i joves llegeixen.

I ara ve el pinyol de l'article. En nom de no sé qui, crec que de molta gent, però del meu segur, vull donar les gràcies a una bona pila de persones. Primer

Escola
Octavio Paz
| Pol Rius

als nens i a les nenes, als nois i les noies, sobretot a aquest segon col·lectiu, que esteu donant una gran lliçó de com viure la pandèmia de la manera més positiva i responsable possible. Mascaretes, línies marcades a terra, zones diferenciades al pati, líquids perfumats, termòmetres... tot ho viviu amb alegria i amb una certa dosi de resignació. No podem oblidar que la societat us va tancar a casa durant un temps molt llarg i per a alguns de vosaltres aquesta ha estat una experiència molt dura. Gràcies als equips docents, a tots i a cadascun de vosaltres, perquè heu sabut continuar fent la vostra feina, convivint amb la por natural davant de tot el que us podia passar i atenent el camp emocional del vostre alumnat, perquè sabem que no hi ha aprenentatge si no mirem d'atendre les emocions que vivim. Gràcies a les famílies per haver fet cas de totes les instruccions, per la vostra confiança, pels vostres dubtes i per les vostres aportacions. Gràcies –i ara que ningú se m'enfadi– a les administracions per tota la feina que heu fet el millor que heu sabut, per haver mirat d'estar a l'alçada del moment històric que us ha tocat gestionar.

Des del primer moment que molts de nosaltres vam recomanar el màxim nivell de presencialitat possible perquè sabem que la distància no va de bracet amb l'educació. L'acció educativa reclama estar al costat els uns dels altres, mirar-nos els ulls, acaronar-nos – tot i que el tacte continua estant molt compromès – i escoltar-nos. I olorar-nos, sí, perquè l'educació també fa olor, com la bondat, com la tendresa.

Gràcies, bona gent dels centres educatius, a tots i a cadascun. No sé si molta gent es reconeixerà en les meves paraules. Jo sí, m'hi reconec i ho parlo a tots els vents de la coneguda rosa ●

PROESA

GRÀCIES

Vuit escriptores i escriptors posen veu
al sentiment de gratitud cap als i les mestres

VEUS PER PENSAR

Entrevistes:

Pilar Benejam

Gregori Luri

Pilar Tormo

Jaume Funes

Anna Forés

José Ramon Ubieto

Liliana Arroyo

Jaume Martínez Bonafé

Marina Garcés

Jordi Musons

Aina Tarabini

Efrén Carbonell

REIVINDICACIONS I REPTES PER ENCARAR EL FUTUR



Troba el teu exemplar a les botigues Abacus